

ת"פ 64572/09/16 - אחמד בשיר, חוסיין בשיר, חסן בשיר נגד מדינת ישראל - לשכת תביעות טבריה

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 64572-09-16 מדינת ישראל נ' בשיר ואח'
תיק חיצוני: 156124/2016

בפני כבוד השופט יריב נבון
המבקשים
1. אחמד בשיר 2. חוסיין בשיר 3. חסן בשיר באמצעות ב"כ
עו"ד ארצי ארגוב
נגד
המשיבה
מדינת ישראל - לשכת תביעות טבריה

החלטה

לפניי בקשה למתן צו להמצאת מסמכים, בהתאם לסעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסי"פ").

1. כנגד המבקשים הוגש כתב אישום, המייחס להם עבירה לפי סעיף 494 (ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, העוסקת בעונשו של בעל בהמה שגרם לנזק חקלאי.
2. על פי הנטען בכתב האישום, מר יהודה מרמור (להלן: "המתלונן") עוסק למחייתו בגידול בקר ובבעלותו עדר המונה 170 ראשי בקר. המתלונן מחזיק בהרשאה מאת רשות מקרקעי ישראל לרעיית העדר, בשטחי מרעה הסמוכים למושבה יבניאל, ביער לוי אשכול ובשמורת "מצפה אילות". המבקשים (הנאשמים בכתב האישום) הינם אחים. בבעלות המבקשים 2 ו- 3 עדר בקר, כאשר המבקש 1 הינו הממונה על השמירה וההשגחה השוטפת על עדרם. שטחי המרעה של המבקשים מצויים צמוד לשטחי המרעה של המתלונן.
3. על פי הנטען, בין התאריכים 21.11.2015 ועד ל-22.5.2016, במספר רב של מקרים, בשעות שונות של היממה, חדרו ראשי בקר רבים השייכים למבקשים 2 ו- 3, אשר היו בהשגחתו הבלעדית של המבקש 1, אל תוך שטחי המרעה של המתלונן, וזאת בלא שהמבקשים נקטו בצעדים סבירים למנוע זאת. בחלק מן המקרים נאלץ המתלונן להזעיק את אנשי ארגון "השומר החדש" על מנת שסייעו בידו להוציא משטח המרעה שלו את עדר הבקר השייך למבקשים. במעשיהם, על פי הנטען, גרמו המבקשים כי ראשי הבקר שבבעלותם יכנסו לשטח המרעה של המתלונן ואף ישהו שם.

טענות הצדדים:

4. בגדרה של הבקשה, עותרים המבקשים כי בית המשפט יורה למשיבה להעביר לעיונם:

א. את כל נתוני החקירה וההעמדה לדין, הנמצאים בידי המשיבה, בעבירה המיוחסת להם בכתב האישום.

ב. אישור מאת הגורם המוסמך לצורך העמדה לדין בעבירה מסוג חטא.

ג. הנימוקים העומדים בבסיס ההחלטה שלא להעמיד לדין את החשוד נאיף בשיר, אשר נחקר אף הוא במסגרת חקירה זו.

5. לטענת המבקשים עסקינן במקרה דנן בזוטי דברים וכלל לא ברורה התועלת בהגשת כתב אישום בגין עבירה זו, החוסה תחת הפרק "עבירות קלות" בחוק העונשין. לדברי המבקשים, ניסיון לאתר כתבי אישום אחרים אשר הוגשו במקרים דומים העלה חרס, ולמעשה לא נמצא ולו כתב אישום אחד. לפיכך, ומאחר ובכוונת המבקשים להעלות טענה מקדמית בדבר אכיפה בררנית, נחוצים הנתונים המבוקשים לשם כך. באשר לתיעוד בדבר העמדה לדין בעבירה מסוג חטא ובנימוקים לאי הגשת כתב אישום כנגד חשוד נוסף, סבורים המבקשים כי רישום על כך מצוי ברשות המשיבה ולכן יש להעבירו לעיון המבקשים. המבקשים טוענים כי לנוכח נדירותה של העבירה המיוחסת למבקשים בכתב האישום, יש להעביר את מכלול הנתונים המבוקשים לעיונם.

6. בתגובתה, טענה המשיבה כי מבדיקה פשוטה שביצעה במאגר המשפטי "נבו" נמצאו מספר הליכים שהוגשו בעבירה לפי סעיף 494(ב) לחוק העונשין, דבר השומט את הקרקע תחת טענת ב"כ המבקשים, ומלמד כי המבקשים כלל לא צלחו את דרישת הסף לשם העברת הנטל אל כתפי המשיבה. לטענתה, אף אם עסקינן בעבירה שאינה שכיחה, הגשת כתב האישום במקרה דנן נעשתה לאחר שקילת מכלול השיקולים, לרבות קיומן של ראיות מספיקות, אינטרס ציבורי ועוד. המשיבה הדגישה כי אין עסקינן באירוע יחיד או במעידה ראשונה וחד פעמית של המבקשים, אלא בביצוען של עבירות רבות מאותו סוג, לאורך זמן, כמפורט בכתב האישום. המשיבה הוסיפה כי ככלל לא מוגשים כתבי אישום בגין עבירות מסוג חטא, אך נסיבותיו הייחודיות של מקרה זה הצדיקו הגשתו.

7. בכל הנוגע לדרישת המבקשים להעברת אישור הגורם המוסמך לצורך העמדה לדין וכן הנימוקים לאי העמדתו לדין של נאיף בשיר, טענה המשיבה כי מדובר בתרשומות פנימיות שאינן מהוות חומרי חקירה, וממילא אין חובה להעמידן לעיון המבקשים. בכל הנוגע לאי העמדתו לדין של נאיף בשיר, ההחלטה בעניינו נבעה משיקולים ראייתיים.

דין והכרעה:

8. לאחר שעיינתי בנימוקי הבקשה ובתגובת המשיבה, החלטתי כי דין הבקשה להתקבל באופן חלקי, כמפורט להלן.

9. הבקשה מבוססת, כאמור, על הוראת סעיף 108 לחסד"פ הקובע כהאי ליסנא:

"בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיוזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו."

10. ההחלטה המנהלית בדבר העמדה או אי העמדה לדין נהנית מחזקת תקינות המנהל המוקנית לרשויות אכיפת החוק במסגרת ההליך הפלילי ואף ביחס לטענת הגנה מן הצדק, ועל הטוען לאכיפה בררנית רובץ הנטל לסתור את אותה חזקה (ראו בהקשר ע"פ 3215/07 פלוני נגד מדינת ישראל (מיום 4.8.2008)).

11. במסגרת ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ, פ"ד נט (6) 776, הכיר בית המשפט העליון בטענת אכיפה בררנית במשפט הפלילי אך התווה רף גבוה לקבלתה. טענה זו אף הוכרה כטענה מקדמית והוספה לסעיף 149 לחסד"פ. עם זאת, על המעלה טענה זו להניח תשתית ממשית הנתמכת בראיות, ולהצביע על מדיניות של איפה ואיפה מצד התביעה או של גופי האכיפה האחרים, ואף להראות כי אלה נהגו באופן שונה במקרים דומים למקרה זה, כל זאת על מנת להעביר את הנטל לכתפי המאשימה, אשר יהא עליה להסביר ולהצדיק את התנהלותה.

12. בהתאם לפסיקה הנוהגת, עת נדרש בית המשפט לשאלה האם יש בחומר המבוקש כדי לסייע בידי הנאשם לבסס טענה של אכיפה בררנית, עליו לבחון בכל מקרה לגופו האם הוצגה תשתית ראייתית ראשונית המבססת עתירה זו. ב - ע"מ 1786/12 אברהים ג'ולאני נ' מדינת ישראל (20.11.2013) (להלן "עניין ג'ולאני") נקבע כי:

"מקום בו הטעם לקבלת מידע מתיקי חקירה הוא הרצון להוכיח אכיפה בררנית, הרי שמשקלו של האינטרס הלגיטימי יגבר ככל שהמבקש יוכל להצביע על בסיס ראשוני לקיומו של חשד בדבר סלקטיביות באכיפה".

13. אכן, נקודת המוצא לבקשה לקבלת נתונים לשם ביסוס טענה של אכיפה בררנית צריכה להיות ליברלית, ולו מן הטעם כי הנתונים הבלעדיים מצויים ברשות התביעה וכי אין מקור זמין אחר למידע (ראו דברי כב' השופט גרוניס (כתוארו אז) בע"מ 2398/08 מדינת ישראל נ' סגל, פ"ד סד(3) 666 (2011)(להלן: "עניין סגל"); דברי כב' השופט ד' ברק-ארז בעניין ג'ולאני, פסקה 30 (20.11.2013)). אין די בטיעון בעלמא ויש צורך בהנחת בסיס ראשוני לחשד לקיומה של תוצאה מפלה. ללא הנחת תשתית כזו, המסקנה היא שיש לקבל כל בקשה לקבלת נתונים, ותוצאה זו אין לקבל. בעניין ג'ולאני הנ"ל, וכן בעניין סגל, התייחס בית המשפט העליון לשאלה העניינית, האם ישנו חשש שהגשת כתב האישום הייתה מפלה, ובניגוד למדיניות, בשני המקרים הללו התקבלו הבקשות באופן חלקי.

14. עתה נשאלת השאלה, האם השכילו המבקשים להצביע על בסיס ראשוני לחשד לסלקטיביות באכיפה בנסיבות מקרה זה, במילים אחרות האם אכן המשיבה אינה נוהגת בנסיבות דומות להגיש כתבי אישום, על אחת כמה וכמה עת עסקין בעבירה זו מסוג חטא. אם כך הם פני הדברים, אזי יש מקום לקבל את בקשת המבקשים, ולהורות

למשיבה להעביר לעיונם את הנתונים כמבוקש.

15. הבקשה נבחנת, בין היתר, לנוכח בחינת השאלה האם הונח בסיס ממשי לטענת האכיפה הבררנית, כאשר לשם הנחת תשתית ראייתית לביסוס טענה מעין זו זקוק נאשם לעיתים לחומרי חקירה וחומרים אחרים המצויים ברשות המאשימה, רשויות או גופי אכיפה אחרים.

16. על כן, פסיקת בתי המשפט בשנים האחרונות נוטה להתיר עיון בחומרים הללו ולחייב את הגופים המחזיקים בהם להעבירם לנאשמים, לעיתים תוך קביעת מגבלות מסוימות. אין משמעות הדבר כי בכל מקרה בו מתבקשת בקשה מעין זו קיימת הצדקה, מניה וביה, להיעתר לה ולהטיל על המחזיק בחומר לאתרו ולאוספו לשם מתן אפשרות לנאשם לבסס טענת אכיפה בררנית. בטרם תינתן החלטה המחייבת העברת חומרים כאמור יש לבחון את סבירות הטענה וסיכויי קבלתה וכן את זמינותו של החומר המבוקש, ואף את הזמן והמשאבים הדרושים לשם איתורו.

17. על מנת לקבל טענת אכיפה בררנית, על המבקש להראות כי לאורך זמן ובאופן שיטתי, רשויות התביעה קיבלו במקרים דומים החלטות שונות מהצעדים שננקטו במקרה שלו (ראו: דברי הנשיא א' גרוניס והשופט ס' ג'ובראן בע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ (10.09.2013)).

18. לענייננו, המשיבה כמפורט בתגובתה, הפנתה למאגר המשפטי "נבו" וטענה כי מחיפוש שנערך על ידה נמצאו מספר הליכים שהוגשו בעבירה לפי סעיף 494(ב) לחוק העונשין, ובכך ביקשה ללמדנו כי המבקשים כלל לא עמדו בנטל הראשוני הנדרש לביסוס טענתם לשם העברת הנטל אל כתפיה. לנוכח האמור, ערכתי אף אני חיפוש במאגר המשפטי "נבו" ומצאתי הליכים ספורים בלבד שהתנהלו לפי סעיף 494(ב) לחוק העונשין. דא עקא, מבדיקה זו, אשר ערכה אף המשיבה (ואף ב"כ המבקשים, אך ממצאיו משום מה שונים), לא ניתן ללמוד דבר באשר למדיניות בה נוקטת המשיבה במקרים מסוג זה.

19. נתוני העמדה לדין מורכבים הן מתיקים אשר בהם הוגשו כתבי אישום, ואף מתיקים אשר נסגרו מעילות שונות, מבלי שהוגש בהם כתב אישום. סבורני כי ניתן ללמוד אודות מדיניות אכיפה לא רק מן התיקים אשר בהם הוגשו כתבי אישום, אלא אף מן התיקים שבהם סברה המאשימה כי אין הצדקה לכך. הנתונים בדבר העמדה לדין בנסיבות דומות למקרה שלפניי הינם ככלל בידיעת המשיבה בלבד, אך בעוד שאת הנתונים בדבר העמדה לדין, דהיינו מקרים בהם הוגשו כתבי אישום, ניתן, דרך כלל, לאתר במאגרים המשפטיים, את הנתונים באשר לתיקים אשר בהם לא הוגשו כתבי אישום, אשר אף הם חלק ממדיניות האכיפה בעבירה מסוג זה, לא ניתן לאתר במאגרים המשפטיים, ולמעשה לא יכולים המבקשים להיחשף אליהם, אלא לאחר שיקבלו אישור בית המשפט לכך.

20. כידוע, בקשה לקבלת נתונים סטטיסטיים בדבר העמדה לדין של חשודים, או בדבר אי העמדתם לדין, עלולה להכביד על הרשות, לפיכך על בתי המשפט לאזן בין השיקולים השונים. בעניין סגל קבעה כב' השופטת נאור (כתוארה אז), בפסק דינה, כי :

"לפיכך אמת המידה שהצעתי לעיל - הכבדה ממשית על הרשות שהיא בעלת זיקה להקצאת

המשאבים הנתונה - איננה "נוסחה" נוקשה, אלא מבחן גמיש וכללי של איזון אינטרסים על פי נסיבות העניין (השוו: עניין איגוד בתי אבות, 739ב, 740ה; ענין המועצה להשכלה גבוהה, 249ב). נדרש איזון, מן הצד האחד, בין הטעם הניצב בבסיס הגילוי, לבין הצד האחר, הוא תמונת המשאבים של הרשות המינהלית".

עוד נפסק כי "כאשר קיים אינטרס אישי ממשי בבקשה לפי חוק חופש המידע יש בכך כדי לחזק את זכות העיון הציבורית, ובהתאם, להרחיב את מבחן סבירות הקצאת המשאבים. אכן, "על אף שאין הדבר נדרש על פי החוק, אם מצביע המבקש על האינטרס האישי שלו במידע, מדובר בטעם משמעותי לטובת מסירת המידע לידי" (ע"מ 7024/03 גבע נ' ראש העירייה הרצליה, (מיום 6.9.2006)).

21. נוכח האמור לעיל, סבורני, בעיקר לנוכח העובדה כי עסקינן בכתב אישום המייחס למבקשים עבירה אשר אינה שכיחה כלל וכלל, כי די בכך כדי לעמוד בנטל הראשוני הדרוש לשם העברת הנטל אל כתפי המשיבה, ולחייבה להעביר לעיון המבקשים נתונים בדבר מדיניות האכיפה והעמדה לדין בעבירה מסוג זה. סבורני כי לעיתים די בעצם קיומה של עבירה אשר השימוש שנעשה בה הינו נדיר ולא תכוף כדי להוות בסיס ראשוני, כאמור. עם זאת יודגש, כי מן הראוי כי הדבר ייעשה במשורה ובנסיבות המתאימות לכך בלבד.

22. לא התעלמתי מטענות המשיבה בנוגע לשיקולים השונים להעמדתם של המבקשים לדין פלילי במקרה דנן, לרבות ריבוי המקרים ומשך התקופה המיוחסת להם בכתב האישום. עם זאת, עסקינן אך בבקשה לקבלת נתונים לצורך בחינת האפשרות להעלות טענה מקדמית בדבר הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית, ולא בדיון בעצם השאלה האם אכן נהגה המשיבה כלפי המבקשים באופן שונה או מפלה בהשוואה למקרים אחרים. יובהר בזאת, כי בהחלטתי זו, אין כדי להביע כל עמדה בשלב זה באשר לטענה האפליה לגופה, וזו תיבחן בבוא היום, במידה ואכן תועלה לדין.

23. ברוח פסיקת בית המשפט העליון, יש לאזן בין זכות המבקשים לעיון בנתונים, כאמור, לבין המשאבים שיש לדרוש מן המשיבה להשקיע לשם כך. בהתאם לכך אני מורה למשיבה להעמיד לעיון המבקשים נתונים בדבר ההעמדה לדין, לרבות תיקים שנסגרו בעבירה לפי סעיף 494 (ב) לחוק העונשין, וזאת בין השנים 2013 - 2017 (נכון להיום). המשיבה תפרט את מספרי הת"פ של התיקים בהם הוגשו כתבי אישום ותעביר לעיון ב"כ המבקשים עותק מכתבי האישום. בנוגע לתיקים בהם לא הוגשו כתבי אישום, במידה וישנם כאלה, תעביר המשיבה לב"כ המבקשים נתונים אודות מספר תיקי החקירה שנפתחו בנסיבות דומות במהלך תקופה זו נסגרו, וכן את עילת הסגירה בלבד.

24. המבקשים עותרים אף לקבלת הנימוקים לאי העמדתו לדין של נאיף בשיר, אשר לשיטתם מעורב אף הוא בעבירה נשוא כתב האישום. סבורני כי יש לדחות בקשה זו.

25. אחד החריגים לזכות העיון הוא החריג של "תרשומת פנימית". משמעותו של החריג היא שאין לסווג כחומר חקירה מסמכים פנימיים, לרבות התכתבויות בין המשטרה לפרקליטות, סיכומים וסיכומי ביניים על

מהלך החקירה, פרוטוקולים של ישיבות פנימיות וכד' (בש"פ 9086/01 **אבישי רביב נ' מדינת ישראל** נ(3) 164 (2002), ואף לא התרשמות מחומר הראיות, עיבודו, ניתוחו וכדומה [בש"פ 10787/06 **מוסא אבו שחאדה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 17.1.2007)]. מדובר, על פי רוב, בתרשומות שנועדו לסייע לתביעה במילוי תפקידה, למשל בגיבוש החלטה האם יש מקום להעמדה לדין, כבמקרה שלפני [ראו בש"פ 6507/09 **קצב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 13.9.2009)].

26. הבחנה נוספת בהלכה הפסוקה היא בין רישומים המתארים את פעולות החקירה עצמן, המהווים "חומר חקירה" לכל דבר ועניין, לבין עיבוד והערכה של חומר החקירה הגולמי, אשר אינו חומר חקירה אלא תרשומת פנימית. בבסיס החריג עומד החשש כי חשיפת החומר תיפגע מעל המידה הדרושה בסדרי עבודתן של הרשויות האמונות על אכיפת החוק ובחופש הפעולה שלהן בעריכת תרשומות לטובת החקירה וההליך הפלילי. רישום מסקנות והמלצה בדבר העמדה לדין של חשוד זה או אחר הינו עיבוד והערכת חומר החקירה בעניינו, להבדיל מחומר החקירה גופו, ולכן מהווה הוא תרשומת פנימית. לנוכח האמור, הדרישה להעביר לעיון המבקשים את השיקולים והנימוקים לאי העמדה לדין של מעורב נוסף, אשר לטענת המשיבה נובעת ממילא משיקולים ראייתיים, נדחית. אין זה המקום, בהליך מקדמי זה, לברר טענה מסוג זה.

27. בכל הנוגע לאישור שניתן מאת הגורם המוסמך לצורך העמדה לדין בעבירה מסוג חטא, סבורני, במידה ואכן קיים אישור שכזה, כי על המאשימה להציגו לעיון הסנגור.

האמור בהחלטתי יבוצע תוך 7 ימים מהיום.

החלטה זו תועבר לצדדים.

ניתנה היום, א' תמוז תשע"ז, 25 יוני 2017, בהעדר הצדדים.

